

Αἱ πύλαι τοῦ μοναστηρίου ἐκλείσθησαν διὰ παντός ὀπίσθεν τῆς λαπρῆς τοῦ ΙΑ' αἰῶνος. Καλλονή, εὐρυτά, ἔρωσ, τὰ πάντα συνετάφησαν εἰς τὰς κρύπτας ἐκεῖνας, καὶ ἐν διαστήματι δεκαπέντε ὄλων ἐτῶν, τῶν ὠραιωτέρων τῆς Ἐλοίζης, οὐδὲ παράπονον ἢ στεναγμὸς ἢ κραυγὴ πύθου ἠκούσθησαν ἐξεληθόντα τοῦ τάφου ἐκείνου!

Ζ'.

Ὁ Ἀβελάρδος, ἐλεύθερος ἤδη καὶ καθαρισθεὶς, κατὰ τὸ φρόνημα τῶν μνηστῶν του, ἐπανελάβε μετὰ νέας ζήτησας καὶ λαμπρότητος τὰς παραδόσεις καὶ τὴν δημοτικότητά του. Ἀλλ' ὁ Φυλβέρτος, ἐν τῇ δικαίᾳ ὀργῇ του ἐμελέτα ἐκδίκησιν. Τρεῖς ἀπατηθεὶς ἐν τῇ στοργῇ αὐτοῦ πρὸς τὴν ἀνεψιάν του, διὰ τῆς ἀπάτης, τῆς ἀπιστίας καὶ τοῦ ἀνάνδρου τοῦ Ἀβελάρδου, εἶδεν ἀρπαγέντα ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρὸς τὰ τιμαλφέστερα αὐτοῦ, τὴν παρουσίαν τῆς προσφιλοῦς του ἀνεψίας, τὴν δόξαν τῆς οἰκογενεῖας του, τὴν τιμὴν του, τὴν εὐτυχίαν του.

Ἀνέθρεψε λοιπὸν δι' ὄλων τῶν φροντίδων τὴν κόρην ἐκείνην, θυμὰ τοῦ φύλου τῆς, ἵνα τὴν ἴδῃ περιφρονουμένην ὑπ' αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ συζύγου, εἰς ὃν τὴν παρέδωκε τέλος, φέρουσαν στίγμα παλλακίδος, διαζευχθεῖσαν ὑπὸ τοῦ συμβίου, περιφρονηθεῖσαν ἐν τῇ στοργῇ αὐτῆς, καὶ τέλος περικλεισθεῖσαν ὡς ἀμπερτωλὴν εἰς μοναστήριον; Ν' ἀποσπασθῇ τῶν ζώντων ἐν τῇ νεότητι καὶ λάμψει αὐτῆς, ἵνα μακρὴν ἀνυπόστατον αἰσχρὸς ἀπὸ τοῦ μετώπου ἀγνώμονος διαφθορέως, καὶ νὰ καταδικασθῇ νὰ ποτιζέται δάκρυα καθ' ὃν χρόνον ἐκεῖνος ἀπέλαυε τῶν χειροκροτήσεων τοῦ αἰῶνος; . . . Δὲν ἐπιδέχεται δικαιολογίας ἢ ἐκδίκησις πατρὸς οὕτως ἐξυβρισθέντος, ἐξηγεῖται μόνον. Ἀπένειμε πλήρη συγγνώμην τῷ Ἀβελάρδῳ ἵνα ἡ Ἐλοίζα γίνῃ ἡ ζήλιωτὴ σύζυγος τοῦ μεγαλοφυεστεροῦ ἀνδρὸς τῆς ἐποχῆς του, καὶ πρὶν ἢ τὴν ἀναγνωρίσῃ συμβίαν του τὴν διαζεύχθῃ! Ἡ ἀτελειότης ἐξῆψε τὴν ἐχθρὰν, καὶ ἡ ἐχθρὰ διενεώθη πὸ ἐγκλημα.

Αἱ θύραι τῆς οἰκίας τοῦ Ἀβελάρδου, μιᾶ νυκτί, ἀνεώχθησαν διὰ τῆς ὠνίου συνεργείας τῶν ὑπερῶν του. Δύοι, ὀδηγούμενοι καὶ μεμισθωμένοι ὑπὸ τοῦ Φυλβέρτου, κατέλαβον αὐτὸν κοιμώμενον, καὶ περιυδρίσαντες σκληρῶς ἐπέκρωσαν καὶ ἀφῆκαν πλεόντα εἰς τὸ αἶμα. Ἡ ταπεινώσις καὶ ὁ ἔλεγχος τοῦ συνειδότης, χείρονα τῆς τιμωρίας, ἐνέπνευσαν εἰς τὸν Ἀβελάρδον μᾶτος κατὰ τῆς ζωῆς, ἦν τῷ ἀφῆκαν οἱ ἐχθροὶ του, ὡς ἐπίματρόν τι τῆς καταδίκης του. Τὸ φῶς τῆς ἡμέρας τῷ ἐγένετο ἀπεχθές. Ἡ ἐκ τῆς ἀτιμωρήτου ἐκείνης ὑβρεως ἀπελπισία του ὑπερέβη σχεδὸν τὴν μεταίαν δόξαν, ἥς ἐδίψει μέχρις ἀγνωμοσύνης καὶ μέχρι τῆς ἀνάνδρου θυσίας τῆς Ἐλοίζης. Ἐκτοτε μόνον εἶχε προσπᾶθειαν νὰ ἐξαλειφθῇ τοῦ κόσμου, ὃν ἐπλήρωσε μὲν πρότερον διὰ τῆς φήμης του, ἣδη δὲ ἐπλήρου διὰ τῆς καταισχύνης του.

« Μετὰ θλίψεως ἀνεμιμνησκόμεν, γράφει, ὁ πόση εἰσέτι μὲ περιέβαλλε δόξα τὴν προτεραιάν

τῆς ἀποφράδος ἐκείνης ἡμέρας, καὶ ὑπὸ τίνος ταχέως κατκισχύνης ἐξπλείσθη διὰ μιᾶς τὸ κλέος ἐκεῖνο! Ἐβλεπον διὰ τίνος δικαίας ποινῆς τοῦ Θεοῦ ἐτιμωρήθην! . . . Ἐνόμιζα ὅτι ἀκούω τὴν κακεντρεχῆ χαρὰν τῶν ἐχθρῶν μου, καὶ τὰς χειροκροτήσεις τῶν ἀντιζήλων μου πρὸς τὴν διανομητικὴν ἐκείνην δικαιοσύνην. Ἐνόμισα ὅτι δὲν ἐδυνάμην πλέον νὰ παραστῶ εἰς τὸ δημόσιον, χωρὶς νὰ δακτυλοδεικτώμαι, καὶ νὰ γίνωμαι ἀντικείμενον οἴκτου! Τέλος ἡ συναίσθησις τῆς ἐκπτώσεώς μου μοὶ ἐνεποίησε τοσαύτην ταρχὴν, ὅσα, τὸ ὁμολογῶ, ἡ αἰσχύνη μᾶλλον ἢ ἡ εὐσέβεια μὲ παρεκίνησαν νὰ μονάσω. Ἀλλ' ὁμως ἠθέλησα, πρὶν ἢ ἐγκαταλείψω τὴν κοινωνίαν, ν' ἀφαιρέσω ἀπ' αὐτῆς ἀνεπιστρεπτὴ τὴν Ἐλοίζαν. Κατὰ διαταγὴν μου λοιπὸν καθιερώθη μοναχὴ διὰ παντός. Οὕτως, ἀμφότεροι ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐνεδύθημεν τὸ ἀγγελικὸν σχῆμα. »

Λυπούμεναι τὴν νεότητά αὐτῆς καὶ τὴν καλλονὴν, αἱ σύντροφοι τῆς Ἐλοίζης μάτην προσεπάθησαν ν' ἀποτρέψωσιν αὐτὴν τῆς μελετωμένης θυσίας. Ἀλλ' αὐτὴ ἀπεκρίθη θρηναῖσα οὐχὶ δι' ἑαυτὴν ἀλλὰ διὰ τὸν σύζυγόν τῆς διὰ τῶν στίχων τούτων, οὗς προφέρει ἡ Κορνηλία, χάριν τοῦ μεγάλου Πομπηίου.

« Ἐνδοξε σύζυγέ μου! σὺ, τοῦ ὁποῖου δὲν ἤμην ἀξία νὰ μερισθῶ τὴν τύχην! Ἡ ὀλεθρία μοῖρα μου ἐπιδουρνεῖ, φίλτατε, τὴν σὴν! Διὰ τὴν ἡ κκαυδαίμων ἐγὼ συνέδεσά σε εἰς δεσμοὺς, μέλλοντας νὰ προξενήσωσι τὸν ὀλεθρὸν σου! Ἰδοὺ, λάβε, τὸ ὀλοκαύτωμα τῆς ἐρωμένης σου, πρὸς ἐξίλασμά τῶν δεινῶν, ὃν ἐγεινᾷ σοι πρόξενος διὰ τοῦ ἐρωτῆτός μου! . . . »

« Καὶ προφέρουσα τοὺς στίχους τούτους, οὗς διέκλυπτον οἱ θρῆνοι, ἡ Ἐλοίζα ὤρμησεν εἰς τὸ θυσιαστήριον, ὡς ὁ ὀπιτόμενος ἐν τῇ ἀβύσσῳ· καὶ λαβούσα θιασίαν τὸ νεκρικὸν κάλυμμα ὅπερ κτύπησεν ὁ ἱεράρχης, ἀφιερώθη διὰ παντός, ἐνώπιον τοῦ παρεστῶτος λαοῦ, εἰς τὸν Ὑψιστον! »

(Ἐπεται συνέχεια.)

Κ. Π.

ΟΦΘΑΛΜΙΑΤΡΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ.

—0—

Ἐν Βρυξέλλαις τοῦ Βελγίου συνεκροτήθη ἐσχάτως ὀφθαλμιατρικὴ σύνοδος, μέλη τῆς ὁποίας ἦσαν ἰατροὶ ἐπιστήμονες ἐξ ἄλλων σχεδὸν τῶν ἐπικρατειῶν τῆς Εὐρώπης. Ἐπειδὴ δὲ τῶν διασκέψεων τῆς συνόδου ταύτης μετέσχε καὶ ὁ ἡμέτερος Κ. Ἀγαγνοστάκης, καθηγητὴς τῆς ὀφθαλμολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, καὶ ἀνέγνω μάλιστα ἐκθεσίαν θεωρηθεῖσαν πολλοῦ λόγου ἀξίαν, ἐκρίναμεν ἄξιον τῆς περιεργείας τῶν ἡμετέρων ἀγνωστών

τὰ δημοσιεύσωμεν ὀλίγα τιτὰ περὶ τῆς συνόδου ταύτης, δανεισθέντες αὐτὰ παρὰ τῆς *Presse médicale belge*, καὶ τῆς ἐφημερίδος *Le Nord*, ἐκδομένης ἐπίσης ἐν Βελγίῳ. Διαθρόπεται δὲ ἀληθῶς ἡ ἐθνικὴ ἡμῶν φιλοτιμία, ὡσάντι βλέπομεν τὴν σοφὴν Ἐυρώπην ἐπιδοκιμάζουσαν ἔργα τῶν ἡμετέρων ἐπιστημόνων, καὶ μακαρίζουσα ἐκείνους ὅσοι ἐνισχύονται διὰ τοιαύτης ἐπιδοκιμασίας· ἐπειδὴ παρ' ἡμῶν δυστυχῶς καὶ τὰ σοφώτερα ἔργα μνηστρίζονται καὶ οἱ συγγραφεῖς ἀντὶ ἐνθαρρύνσεως προσηλακίζονται. Διὸ καὶ δὲν διστάζομεν νὰ εἰπωμεν ὅτι εἰ δὲ Κ. Ἀναγνωστάκης ἐδημοσίευε πρῶτον ἐνταῦθα τὸ ὑπόμνημα αὐτοῦ, ἔπρεπε νὰ λογισθῆ εὐτυχὴς εἰ μόνον διὰ σιωπηλοῦ περιγραφητικοῦ μειδιάματος κατεκρίνετο.

Ὅτε πρὸ πολλῶν μηνῶν ἐγένετο τὸ πρῶτον λόγος περὶ συγκροτήσεως ὀφθαλμολογικῆς Συνόδου ἐν Βρυξέλλαις, ἡ ἰδέα αὕτη ἀπεδοκιμάσθη ὡς ἀποπειρὰ λίαν τολμηρὰ μέλλουσα ἀναγκλίως νὰ ἀποτύχη. Πλείστα ὅσα ὑποθέσεις ἐγένοντο κατὰ τὸ σῶνθηες περὶ τῶν λόγων καὶ τῶν σκοπῶν τῶν συλλαβόντων τὴν ἰδέαν ταύτην, καὶ δὲν διστάζομεν νὰ τὸ εἰπωμεν ὅτι καὶ οἱ εὐνοώτεροι ἤρχισαν ν' ἀμφισβάζουσιν. Οἱ συντάκται τοῦ *Ἰατρικοῦ Τύπου* ἀμα πληροφορηθέντες περὶ τῶν συμβαινόντων, οὐδὲ στιγμήν ἐδίστασαν, ἀποκρούοντες τὴν πανταχόθεν ἐκφραζομένην δυσμενῆ γνώμην, νὰ ἐπιπροσέσωσι τὴν ἰδέαν ταύτην, νὰ τὴν ὑποστηρίξωσι, νὰ καταδείξωσι τὰς εἰς αὐτῆς προσδοκιμαζόμενας ὠφελείας, καὶ νὰ χορηγήσωσιν αὐτῇ ἐντίμως τὴν συνδρομὴν τῆς δημοσιότητος.

Ἦδη δὲ ὅτε τὸ πρᾶγμα εἶναι τετελεσμένον, ὅτε ἡ Σύνοδος τῶν ὀφθαλμολόγων ἀνήκει εἰς τὴν ἱστορίαν, ὅτε τὰ πράγματ' ἀντικατέστησαν τὰς ὑποθέσεις καὶ πᾶσα ἀμφισβόλια ἐξέλιπε, μετὰ χαρᾶς δηλογοῦμεν ὅτι τὰ προαισθήματα ἡμῶν δὲν ἦσαν ἀπατηλὰ, καὶ μεγίστην αἰσθανόμεθα εὐχαρίστησιν ἀναλογιζόμενοι ὅτι διὰ τῆς διχνοῦς ἡμῶν ταύτης συνετελέσαμεν καὶ ἡμεῖς, εἰ καὶ μικρὸν, εἰς τὸ μέγιστον τοῦτο κατόρθωμα.

Ἡ Σύνοδος τῶν ὀφθαλμολόγων, σπεύδομεν νὰ τὸ εἰπωμεν, ἔσχε τὴν ἐπιτυχίαν ὀριστικὴν, λαμπρὰν, καὶ τόσῳ λαμπρὰν ὥστε οὐδεμίαν, πιστεύομεν, ἄλλη Σύνοδος δύναται νὰ συγκριθῆ πρὸς αὐτήν. Ἡ παραγαγοῦσα αὐτὴν ἰδέαν ἦτο καλὴ, δι' ἧς καὶ ἐπέτυχε παρὰ πάντων ἐνοηθεῖσα. Ὁρμηθεῖσα ἐκ τῆς Βελγικῆς δὲν ἐδράδυνε νὰ διαδοθῆ τοσοῦτον, ὥστε δὲν ὑπάρχει σχεδὸν κράτος εὐρωπαϊκὸν μὴ ἀντιπροσωπευθῆν ἐν αὐτῇ. Ἡ Σύνοδος αὕτη εἶναι σύνοδος εὐρωπαϊκὴ, οὐχὶ ἐξ ἐκείνων ἐν αἷς ἀπορασίζονται ἡ τύχη, τὸ μέλλον, ἢ ἡ ὑποδούλωσις τῶν λαῶν, ἀλλ' ἐκ τῶν εἰρηνικῶν ἐκείνων συνελεύσεων ἐν αἷς μία μόνη φροντίς ἐπικρατεῖ, φροντίς σύγενής, ἡ ἀνακούφισις τῶν ἀνθρωπίνων ἀσθενειῶν, καὶ ἡ πρόοδος τῆς ἐπιστήμης.

Ἡ ὀφθαλμολογικὴ λοιπὸν σύνοδος ἦτο συνέλευσις εὐρωπαϊκὴ διοργανωθεῖσα ὑπὸ Βέλγων καὶ

συγκροτηθεῖσα ἐν τῇ Βελγικῇ. Τιμὴ ταῖς Βέλγοις συναδέλφοις τοῖς μοχθήσασιν πρὸς διοργάνωσιν αὐτῆς! Τιμὴ τῇ πατρίδι ἡμῶν ἣτις ἐν τῇ ἀρχαίᾳ αὐτῆς φιλοξενία, καὶ ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς ελευθερίας ἐπιτρέπει ἡμῖν τὰς τοιαύτας δημηγύρεις! Τιμὴ τέλος πᾶσι τοῖς ξένοις συναδέλφοις, ὅτινες τοσοῦτον προθύμως ὑπήκουσαν εἰς τὴν γενομένην αὐτοῖς πρόσκλησιν.

Ὁρμίζομεν νὰ εἰπωμεν ὅτι κατανοητικὸν ἦτο νὰ βλέπη τις διακοσίους ἰατροὺς, ἀπαντας διακεκριμένους σοφοὺς, συναγμένους ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἀκαδημίας πανταχόθεν τῆς Εὐρώπης, ἔχοντας τὸν αὐτὸν διαλογισμὸν, τὸν αὐτὸν σκοπὸν, καὶ ἀνευ ἄλλου συμφέροντος πλὴν τοῦ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ Γαλλία, ἡ Ἀγγλία, ἡ Γερμανία, ἡ Πρωσσία, ἡ Αὐστρία, ἡ Ρωσσία, ἡ Σουηδία, ἡ Νορβηγία, ἡ Δανιμαρκία, ἡ Ὀλλανδία, ἡ Ἑλβετία, ἡ Ἰταλία, ἡ Ἑλλάς, ἡ Ἰσπανία, ἡ Πορτογαλία, ἡ Βελγικὴ εὕρισκοντο αὐτόθι ἀνάμικτοι καὶ συμπάθουσαι, τὴν αὐτὴν ζωὴν ζῶσαι καὶ πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν τείνουσαι. Ἐφαίνετο ὅτι δὲν ὑπῆρχον πλέον ὄρια τῶν ἔθνων, καὶ ὅτι τὸ ὄνειροπέλαγμα τοῦ μεγάλου ποιητοῦ Βεραντζέρου ἐπραγματοποιήθη: Καὶ ἀληθῶς ἐάν ὁ λαὸς ἢ μᾶλλον αἱ Κυβερνήσεις δὲν κατώρθωσαν εἰσέτι νὰ συγκροτήσωσι τὴν ἰερὰν συμμαχίαν καὶ νὰ τείνωσιν ἀλλήλαις τὴν χεῖρα, οἱ ἰατροὶ ἔλυσαν τὸ μέγιστον τοῦτο πρόβλημα ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου· εἰς τοὺς στρατιώτας τούτους τῆς ἀνθρωπότητος τὰ ὄρια τῶν ἔθνων ἐξέλιπον, ἀπὸ πολλοῦ ἤδη εἶπον οὗτοι πρὸς ἀλλήλους ὅτι ὁ πάσχων ἀνθρώπος εἶναι πολίτης ὅλου τοῦ κόσμου.

Καθ' ἣν ὥραν γράφομεν τὰς λέξεις ταύτας, πάντες οἱ ἀλλοδαποὶ συνάδελφοι ἡμῶν ἀπῆλθον τῆς Βελγικῆς ἄλλοι ἀλλαγῶς διεσθουόμενοι. Εἶθε εὐρόντες παρ' ἡμῶν τὴν πρέπουσαν αὐτοῖς φιλοξενίαν, διατηρήσωσι καθάπερ καὶ ἡμεῖς, γλυκεῖαν τὴν μνήμην τοῦ θραχέος χρόνου ὃν συνδιετροίψαμεν μετ' αὐτῶν!

Ἄλλ' ἤδη ὅτε ἡ Σύνοδος ἐληξεν, ἴσως διὰ παντός, ἀνγκυλίον εἶναι νὰ σκεφθῆ ἕκαστος ἐν ἡσυχίᾳ περὶ τῶν συνεπειῶν αὐτῆς, ὃ δὲ τύπος ὁ ἄγραπτος οὗτος φρουρὸς τῆς προόδου, ὀφείλει νὰ ἐκτιμήσῃ τὰς ἐργασίας αὐτῆς, καὶ νὰ τὰς γνωστοποιήσῃ εἰς τὸ κοινόν.

Ἐνταῦθα τὸ ἀνωτέρω περιοδικὸν σύγγραμμά τῆς Βελγικῆς ἀποδεικνύον διὰ μακρῶν τὰς ἐκ τῆς ἐπιστημονικῆς ταύτης Συνόδου εἰς τὴν ἰατρικὴν καὶ ἰδιαίτερώς εἰς τὴν ὀφθαλμιατρικὴν προκυφύσας ὠφελείας, ἐπιφέρει ὅτι «ἐν Συνελεύσει ἐν ἣ κατὰ πᾶν βῆμα ἀπαντῶνται αἱ ἐξοχώτεροι ἐπιστημονικαὶ ἐπιστημόντες, ἣτις συνεκτέλεγε μεταξὺ τῶν μεγάλων αὐτῆς δόξαντες τὸν ἐξ Οὐτρέχτης, Γραιφῶν τὸν ἐκ Βερολίνου, Γαίγερν τὸν ἐκ Βιέννης, Ἀμμόνα τὸν ἐκ ἀρέσθης, Ἀναγνωστάκην τὸν ἐξ Ἀθηνῶν, Δεσμάρ τὸν ἐκ Παρισίων, Μυρκὸς τὸν ἐκ Λισαβόνης κλπ. κλπ. ἀδύνατον ἦτο νὰ μὴ προαχθῶσι ἔργα αἷμα λόγῳ». Ἡ ἐπίκρισις ἦν ἐπενέγκομεν ἀφορᾶ μόνον τὸ ἐπίσημον πρόγραμμα τῆς Συνόδου καὶ

οὐδόπως τὰς ἀληθῶς ἀξιοσημειώτους ἀνακοινώσεις, αἵτινες ἐγένοντο ἐν αὐτῇ καθ' ἑκάστην, καὶ περὶ ὧν θελομεν κατόπιν πραγματευθῆ πλεονέκτερον. Ἄλλ' ἀπέχομεν ἐνταῦθα ἐπιφυλακτικόμενοι νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ ἑνὸς ἐκάστου τῶν ἀντικειμένων τούτων, διότι σπεύδοντες νὰ διηγηθῶμεν πάντα τὰ ἐν τῇ Συνόδῳ διατρέξαντα, δὲν θελομεν γράφει ἱστορίαν αὐτῆς, διότι μᾶς λείπουσιν εἰσέτι τὰ ἀναγκαῖα ἔγγραφα, ἀλλὰ θελομεν προσπαθῆσαι νὰ ἐκτιμήσωμεν ἀκριβῶς καὶ ἀμερολήπτως τὰς ἐν αὐτῇ γενομένας συζητήσεις. »

« Τὴν 13 Σεπτεμβρίου, ἡμέραν Κυριακὴν, ὥραν 11 Π. Μ. ἐγένετο ἐναρξίς τῆς Συνόδου τῶν ὀφθαλμολόγων· ἅπαντα τὰ μέλη αὐτῆς εἶναι παρόντα, ἢ αἴθουσα τῆς Ἀκαδημίας ὑπερπληθῆς, ἐπαρουσίαζε ζωηρότατον θέαμα· πανταχοῦ ἐσχηματίζοντο συνθροίσεις, πανταχοῦ ἀντηλάσσοντο λόγοι συμπαθητικοί· ἢ μὲν γλῶσσα διέφερον, ἀλλὰ παρὰ πᾶσιν ἡ γνώμη ἦτο μία καὶ ἡ αὐτή. Εἰς μίαν τῶν πλευρῶν τῆς αἰθούσης ἐκάθητο αἱ κυρίαί, αἱ καλλωπίζουσαι διὰ τῆς παρουσίας αὐτῶν τὴν σοβαρὰν ταύτην ὁμήγυριν, εἰς δὲ τὸ βᾶθος τῆς αἰθούσης ἐκάθητο ὁ Κ. Δεδέκερ ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν, καὶ πολλοὶ πρέσβεις τῶν ξένων δυνάμεων.

« Τὸ γραφεῖον συνέκειτο ἐκ τῶν Κ. Κ. Φαλλό, Προέδρου, Βᾶν Ῥοσσόρεκ καθηγητοῦ τοῦ ἐν Γάνδη Πανεπιστημίου, Διριέν, καθηγητοῦ τοῦ ἐν Λουβαίνῃ Πανεπιστημίου, Βόσχ μέλους τῆς Ἀκαδημίας, καὶ Βαρλομόντ Γενικοῦ γραμματέως.

Τῆς συνεδριάσεως ἀρχαιμένης βραδεία σιωπὴ ἐπακράτησεν ὁ δὲ Κ. Φαλλό ἐγερθεὶς ἀπήγγειλε τὸν ἀκόλουθον λόγον·

α Κύριοι!

« Θέαμα οὐχ ἦττον ἐνδοξον διὰ τὴν ἐπιστήμην, ἢ παραμυθητικὸν διὰ τὴν ἀνθρωπότητα παριστῶσιν οἱ τόποι οὗτοι σήμερον. Ἐν ᾧ πανταχοῦθεν τὰ ὑλικά συμφέροντα συρρέοντα πολιορκοῦσι καὶ περιζωνύουσιν ἡμᾶς, ἐν ᾧ ἅπαντα τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἢ ἐνεργητικότης φαίνεται συγκεντρωθεῖσα εἰς μόνην τὴν ὑλικὴν κερδοσκοπίαν, πόσον ὠραῖον θέαμα εἶναι τόσοι διάσημοι ἄνδρες, τόσοι ἰσχυροὶ νόες, οἵτινες χωρὶς οὐδενὸς ἀτομικοῦ συμφέροντος, ἀδικαφοροῦντες διὰ τὸ μέγεθος τῆς ὁδοιπορίας, περιφρονοῦντες τηλικαύτης ἠθικῆς θυσίας, ἐγκαταλιπάνοντες τὴν πλουσίαν αὐτῶν πελατεῖαν καὶ τὰς ἡδονὰς τῆς ἰδίας ἐστίας, προσέδραμον ἐνταῦθα ἐπὶ μόνῃ τῇ ἀπλῇ φωνῇ τῆς ἐπιστήμης, φωνῇ ἣτις διὰ νὰ εἰσακουσθῇ, οὐδὲν εἶχε καταναγκαστικόν, ἀλλ' ἦτο μάλιστα τοσοῦτον τολμηρὰ καθ' ὅσον ἦτο πρωτοφανὴς καὶ ἄνευ προηγουμένων.

« Καὶ μὲν αἱ σύνοδοι δὲν εἶναι σήμερον σπάνιαι ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου τὸ ἐπωφελεὲς τῶν τοιούτων συνεταιρισμῶν ἀνεγνωρίσθη, καὶ κατὰ πᾶν ἔτος συγκροτοῦνται τοιαῦται. Ὁ περίβολος ἐν ᾧ συνεδριάζομεν περιεῖχεν ἐσχάτως ἔτι μίαν καὶ λίαν πολυμελῆ, ἀλλ' ἐν αὐτῇ προέκειτο περὶ συμφερόντων γενικῶν, περὶ ζητημάτων ἀφορώντων πᾶσαν

τὴν ἀνθρωπότητα, ἐν οἷς τὸ μέλλον τῆς κοινωνικῆς ἐνδιερέετο, δι' ὃ ἅπασαι αἱ κοινωνικαὶ κλάσεις παρεῖχον αὐτῇ στοιχεῖα, καὶ πάντες οἱ ἀντιπροσωπεύοντες τὰς ζωηρὰς αὐτῆς δυνάμεις, ὁ νομοθέτης, ὁ οἰκονομολόγος, ὁ διοικητὴς, ὁ βιομήχανος, ὁ ἔμπορος μετέσχον αὐτῆς. Ἄλλ' ἡ παρούσα συνέλευσις οὐδένα ἔχει τῶν τίτλων τούτων· δὲν εἶναι ὡς ἐκείνη μεγάλη, δὲν ἔχει πρὸ ὀφθαλμῶν συμφέροντα κατεπιείγοντα, οὔτε περιλαμβάνει ὀρίζοντα τοσοῦτον εὐρύν. Περιοριζομένη εἰς μόνην τὴν τέχνην τοῦ θεραπεύειν, καὶ μάλιστα εἰς ἓνα μόνον τῶν ἥττον διεξερευνηθέντων κλάδων αὐτῆς, ἐφαίνετο ὅτι ἐμαλλεν ὀλίγου μόνον νὰ προσελκύσῃ καὶ νὰ καταδικασθῇ ὡς ἐξάμβλωμα.

« Ἴδιον εἶναι τῆς τύχης πᾶσιν τῶν νέων ἰδεῶν νὰ ἀπαντῶσιν ἀντίστασιν ζωηρὰν φυσικὴν· ἐχθροὺς ἔχουσιν αὐταὶ τοὺς φθονεροὺς, τοὺς μισοῦντας πᾶν ὅ,τι αὐτοὶ δὲν ἐπενόησαν, τοὺς ἀπαθεῖς καὶ περὶ τὰ τετριμμένα σχολάζοντας ἐκείνους χαρκατήρας τοὺς ὁποίους πτοεὶ πᾶν ὅ,τι ἐξέρχεται ἐκτὸς τοῦ κύκλου τῶν ἔξεων αὐτῶν, τέλος τοὺς φιλοσκώμμονας καὶ σκεπτικοὺς ἐκείνους νόες εἰς οὓς ἡ ἀφοσίωσις εἶναι λέξις κενή, ἢ ἀφιλοκέρδεια ἀπάτη, καὶ τῶν ὁποίων προσφιλέσθαι ὄπλον εἶναι ὁ σαρκασμὸς. » Ἐνταῦθα ὁ ῥήτωρ ἐξακολουθῶν τὴν ἐκθεσιν τῆς δυσπιστίας καὶ τῶν πικρῶν ἐπικρίσεων αἵτινες ὑπεδέχθησαν κατ' ἀρχὰς τὴν περὶ τῆς συνόδου ταύτης πρόσκλησιν, ἀποδίδει κυρίως τὸν ἔπαινον τῆς τοσοῦτον λαμπρᾶς ἐπιτυχίας τῆς συνόδου, εἰς τὸν τὰ ἔργα τοῦ γενικοῦ γραμματέως ἀναδεχθέντα Κ. Βαρλομόντ, καὶ ἐπὶ τέλους προστίθησι·

« Τὸ ἔδαφος ὅπερ πατεῖτε εἶναι ἔδαφος τῆς ἐλευθερίας, ὃ ἀὐρὸςτις σᾶς περιβάλλει εἶναι πλήρης τοῦ ἀρώματος αὐτῆς, τὰ δώματα ἐντὸς τῶν ὁποίων διασκέπτεσθε εἶναι συνειθισμένα νὰ ἀκούωσι τὴν φωνὴν τῆς. Ἐνταῦθα τὰ πάντα κηρύττουσιν εἰς ἡμᾶς, ὅτι οὐδὲν ἐμπόδιον τίθεται εἰς τὴν πλήρη καὶ ἀπεριόριστον διαδήλωσιν τῶν ἰδεῶν. Τὸ πεδῖον τῶν συζητήσεων εἶναι πεδῖον πληρεστάτης ἰσότητος. Ἐνώπιον τῆς ἐπιστήμης καθὼς ἐνώπιον τοῦ νόμου πάντες οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἴσοι. Ἐὰν ὑπάρχῃ κυριαρχία ἐνώπιον τῆς ὁποίας ἅπαντες κλίνομεν τὸ γόνυ, αὕτη εἶναι ἡ κυριαρχία τῶν πραγμάτων φιατιζομένη ὑπὸ τοῦ ὀρθοῦ λόγου. Οὐδὲν ὄνομα ἔχει ἀξίαν ἐὰν δὲν ἀρύεται αὐτὴν ἐκ τῆς τοιαύτης πηγῆς. Πανταχοῦ ὅπου οἱ ἄνθρωποι συνέρχονται ἐπὶ σκοπῷ τῆς προόδου εἰσὶν ἀδελφοί. Τί σημαίνουσι τὰ φαντασιώδη ἐκείνα ὄρια τὰ ὑψούμενα ἀνά μέσον αὐτῶν, ὑπὸ τῆς διαφορᾶς τῶν ἐθνικοτήτων, τῆς ποικιλίας τῶν γλωσσῶν, τῆς διαφορίας τῶν φρονημάτων καὶ τῶν δοξασίων, ἐνώπιον τοῦ ἱεροῦ συμφέροντος τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἀνθρωπότητος;

« Κύριοι! ἡ σημαία ἡ κυματιζομένη ὑπεράνω τῶν κεφαλῶν ὑμῶν ἄς φέρῃ λοιπὸν τὴν ἐπιγραφὴν Ἐλευθερία! Ἰσότης! Ἀδελφότης! τὴν φωνὴν ταύτην τολμᾶ νὰ ἐγγυηθῶ ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη δὲν θέλει εἶθιμι ψεῦδος.

« Τὸν λόγον τοῦτον ὑπεδέχθησαν βραχδαῖαι χειροκροτήσεις. Μεθ' οὗ ἡ Σύνοδος ἐπικυρώσασα τὸ ἕως τότε προσωρινὸν αὐτῆς γραφεῖον, ἐψηφίσαντο Πρόεδρον τῆς τιμῆς τὸν Κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅστις ἀναστάς ἐτοποθετήθη παρὰ τῷ Κ. Φαλλοῦ, καὶ ἀπήγγειλε λόγον οὐχ ἥττον συγκινητικόν, ἐπίσης χειροκροτηθέντα.

» Διαικοπέσις μετὰ μίαν ὥραν τῆς ὁμηγύρειας, ἐπανελθὼν ὁ Κ. Κερβέρας ἐξέθετο τὴν ἐν Ἰσπανίᾳ κατάστασιν τῆς ὀφθαλμιατρικῆς.

» Ὁ Κ. Ἀναγνωστάκης ὑπέβαλεν ὁμοίον ὑπόμνημα περὶ Ἑλλάδος καὶ Αἰγύπτου. Ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ἀξιολόγου τούτου ὑπομνήματος θέλει ἐξακολουθήσει κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς ἐπιούσης.

« Συεδρίασις τῆς 15 Σεπτεμβρίου. Ὁ Κ. Ἀναγνωστάκης ἐξακολουθεῖ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἀξιωματώτου (remarquable) αὐτοῦ ὑπομνήματος, ὅπερ ἐν τῇ χθесινῇ συνεδριάσει τοσοῦτον ἰσχυρῶς προσείληυσε τὴν προσοχὴν.

» Μετὰ τὸν Ἀναγνωστάκην ὁ Κ. Μελχιὸρ ἐξέθετο τὴν κατάστασιν τῆς ὀφθαλμιατρικῆς ἐν τῇ Δανίᾳ, μεθ' οὗ ἡ Σύνοδος προέβη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐν τῷ προγράμματι ζητημάτων κλ.»

Μετὰ δὲ τὸ τέλος τῆς τετάρτης καὶ τελευταίας συνεδριάσεως συνεκροτήθη μεγαλοπρεπὲς συμπόσιον, ὅτε πολλαὶ ἐγένοντο φιλοτισίαι καὶ προπόσεις. Καὶ πάλιν ὁ ἡμέτερος Κ. Ἀναγνωστάκης ἀπήγγειλε λόγους ἐνθουσιώδεις, αὐ συγκινηθέντας, κατὰ τὴν *Presse médicale*, ζωνρῶς τοὺς πάντας, καὶ ζωνρῶτερον χειροκροτηθέντας. »

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

—000—

Notices sur la topographie ancienne de la Nouvelle Russie et de la Bessarabie par P. J. Brunn. Odessa, 1857.

Die Herakleiotische Halbinsel, etc. par M. Becker. Leipzig, 1856.

Τέσσαρες ἢ πέντε φαίνονται οἱ τρόποι καθ' οὓς γίνονται αἱ γεωγραφικαὶ ἀνακκλύψεις καὶ αἱ ἐξακριβώσεις γνωστῶν ἤδη τῆς γῆς μερῶν· αἱ πολεμικαὶ ἐκστρατεῖαι, τὰ τῶν ἐμπόρων ταξίδια, αἱ τῶν ἱεραποστόλων πορεῖαι, περιηγήσεις σπουδῶν ἰδιωτῶν, καὶ τέλος ἀποστολαὶ κυβερνήσεων ἐξ ἐπιτηδῆς ἐπὶ σκοπῷ ἀνακκλύσεων. Ποῖος τῶν τρόπων τούτων εἶναι ὁ παρέχων τὰς ἀκριβεστάτας πληροφορίας, εἶναι ζήτημα οὐχὶ τῶν τυχαίων, διότι φίνεται ὅτι ὅλοι οἱ τρόποι οὗτοι δὲν εἶναι ἐλεύθεροι ἀτοπημάτων καὶ ἐναντιοτήτων πρὸς τὴν ζητούμεν ἰσχύειν. Ὁμολογούμενον ὁμοῦς εἶναι ὅτι αἱ πολεμικαὶ ἐκστρατεῖαι καὶ τὰ τῶν ἐμπόρων ταξίδια ἦσαν αἱ παλαιόταται ἅμα καὶ καρπορῶταται ὁδοὶ τῶν γεωγραφικῶν ἀνακκλύσεων. Αὐταὶ ἔτι καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, ὅτε γίνονται

τόσαι ἐξ ἐπιτηδῆς ἐπιστημονικαὶ ἀποστολαὶ, δὲν παύουσι χρηγεῖν ἡμῖν πολυτίμους τοπογραφικὰς εἰδήσεις. Αἱ πολεμικαὶ ἰδίως ἐκστρατεῖαι δεικνύουσι τὴν σήμερον πολλαπλὴν ἐνέργειαν καὶ συνενούσιν, οὕτως εἰπεῖν, ἐν ἑαυταῖς τὸν χαρακτῆρα ὅλων σχεδὸν τῶν ἀνω ρηθέντων τρόπων, διότι καὶ ἐπιστημονικαὶ ἐπιτροπαὶ καὶ ἱεραποστολαὶ καὶ ἔμποροι καὶ ἰδιῶται περιηγεῖται αὐτὰς παρακολουθεῖν καὶ ἔτι πρὸς τούτοις προηγούνται μὲν αὐτῶν πάντοτε αἱ παντοδαπαὶ ἐν ταῖς ἡμερῶν ἀρηγήσεις περὶ τῶν μερῶν ἐπὶ τὰ ὅποια γίνονται αἱ ἐκστρατεῖαι, ὡς κινουμένης τῆς περιεργείας τοῦ κοινῶν πρὸς γνῶσιν αὐτῶν, ἔπονται δὲ πολλάκις αἱ τῶν εἰς τὸ θέατρον τοῦ πολέμου διαμεινάντων λογίων περαιτέραι ἀνιχνεύσεις, ὡς διατηρουμένης ἐπὶ πολὺ τῆς περιεργείας τοῦ κοινῶν καὶ μετὰ τὰς τέλους λαβούσας ἀνθρωποκτόνους πράξεις. Οὕτως ὁ πολὺ-τλας ἄνθρωπος προσπαθεῖ ἐκ παντὸς νὰ ὠρελῆται καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ καθ' Ὁμηρον ὀκρυόεντος πολέμου, τοῦ οὐδύως βέβαια ἐρασμίου πράγματος. Τοιαύτην πηγὴν καὶ ἀφορμὴν ἔχουσι καὶ τὰ ἀνω σημειούμενα παρ' ἡμῶν δύο βιβλία, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ μὲν πρῶτον δημοτικώτερον πῶς γεγραμμένον καὶ ἀνευ συχνῆς παραθέσεως ἀρχαίων κειμένων, ἐξετάζει ἐν σειρᾷ ἀλφαβητικῆ ὅλους σχεδὸν τοὺς τόπους ἐνθα ὁ τελευταῖος μέγας πόλεμος διεξήχθη, τὸ δὲ ἕτερον γεγραμμένον φιλολογικώτερον καὶ μὲ πίνακα τοπογραφικῶν συνοδευόμενον, εἰς ἐν μέρος μόνον τῆς Ταυρικῆς χερσονήσου περιορίζεται, τὸ περὶ τὴν Σεβαστούπουλιν, καὶ περιεργότατον διὰ τοῦτο καθίσταται. Μὴ δυνάμενοι ἡμεῖς νὰ παρακολουθήσωμεν τοὺς συγγραφεῖς τῶν δύο τούτων βιβλίων εἰς τὰς ἀξιολόγους ἐρεῦνας τῶν, ἀρκούμεθα εἰς τὸ νὰ δηλώσωμεν αὐτὰ εἰς τοὺς ὁμογενεῖς ἡμῶν τοὺς πολλὰ κατ' ἐκεῖνα τὰ μέρη διατρέποντας χάριν ἐμπορίου ἢ ἄλλων πολιτιστικῶν ἐνεργειῶν, καὶ εὐχαριστοῦμεν τοὺς κυρίους Brunn καὶ Becker, ὅτι καὶ αὐτοὶ, τὸ παράδειγμα τῶν πρὸ αὐτῶν ἀρχαιολόγων ζηλώσαντες, ἠσχολήθησαν περὶ τὴν διεκρίνησιν τῆς ἱστορίας τῶν τόπων, ἐνθα οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι οὐχὶ ἀνευ ὠφελείας τῆς ἀνθρωπότητος διατρίψαντες αἰῶνας ὅλους, κατέλιπον ἐκ τῶν μνήμην ἀθάνατον, μαρτυρουμένην καὶ ἐκ μνημείων καὶ ἐκ γεωγραφικῶν ὀνομάτων σωζομένων. Ἔως οὗ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ δυναμωθῶμεν εἰς τοιαύτας ἐπιστημονικὰς ζητήσεις κατὰ τὰς ἡμέτερας χώρας καὶ κατὰ τὰς τῶν πάλαι Ἑλλήνων ἀποικίας, εὐπρόσδεκτα λίαν πρέπει νὰ μᾶς εἶναι τὰ τοιαῦτα τῶν βιβλίων. Διὸ καὶ ἐκρίθη σκόπιμος ἡ ἐν τῷ περιοδικῷ τούτῳ συγγράμματι μνεία αὐτῶν. Ὅπως δὲ οἱ δύο οὗτοι Εὐρωπαῖοι, διδάσκαλοι ὄντες γραμμάτων ἀνθρωπισμοῦ κατ' ἐκείνας τὰς ξένας αὐτοῖς χώρας, ἐκτὸς τοῦ κυρίου αὐτῶν ἔργου ἀσχολοῦνται καὶ εἰς τὰ δυσχερέστερα τῶν ἱστορικῶν καὶ γεωγραφικῶν ζητημάτων, οὕτως εὐχόμεθα νὰ πράττωσι καὶ ὅσοι ἐκ τῶν ἡμετέρων ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διδάσκουσι τὴν πολυπλόκην τῶν Ἑλλήνων νεολαίαν καὶ τοιοῦτοι διδάσκαλοι εἶναι παλαιοὶ καὶ ἐν Ῥωσίᾳ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἄλλοι, καὶ